

CÁC GIẢI PHÁP THỨC ĐẨY HOẠT ĐỘNG NGHIÊN CỨU KHOA HỌC TRONG HỌC SINH, SINH VIÊN TẠI TRƯỜNG CAO ĐẲNG DU LỊCH HUẾ

TS. Trần Thị Ái Luyện

CN. Lại Văn Hóa

TÓM TẮT:

Hoạt động nghiên cứu khoa học (NCKH) mang lại nhiều ý nghĩa thiết thực cho học sinh, sinh viên (HSSV). Bằng nhiều hình thức khác nhau như viết tiểu luận, báo cáo thực tế, thực tập, NCKH sẽ rèn luyện cho họ khả năng tư duy sáng tạo, khả năng phê phán, bác bỏ hay chứng minh một cách khoa học những quan điểm, rèn luyện kỹ năng phân tích, tổng hợp kiến thức, tư duy logic, xây dựng tinh thần hợp tác. Từ đó, góp phần giúp HSSV củng cố tri thức đã học, phát triển khả năng độc lập tự nghiên cứu, tự học. Như vậy tham gia NCKH không những là quyền lợi thiết thực của cá nhân HSSV, mà là một trong những giải pháp quan trọng góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của nhà trường. Tuy nhiên do nhiều nguyên nhân mà hoạt động NCKH của HSSV trường hiện nay còn khá hạn chế. Trong phạm vi bài viết này, chúng tôi đưa ra một số nhận định về thực trạng NCKH của HSSV trường Cao đẳng Du lịch Huế, từ đó đưa ra những giải pháp đề xuất để thúc đẩy hoạt động NCKH trong HSSV nhà trường.

Từ khóa: nghiên cứu khoa học, lợi ích NCKH với sinh viên, phong trào NCKH.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Khoa học và công nghệ đóng vai trò chủ đạo cùng với giáo dục đào tạo để tạo bước phát triển đột phá về lực lượng sản xuất, đổi mới mô hình tăng trưởng, nâng cao năng lực cạnh tranh của nền kinh tế, đẩy mạnh quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Nghiên cứu khoa học là hành động tìm hiểu, quan sát, thí nghiệm... dựa trên những số liệu, dữ liệu, tài liệu thu thập được để phát hiện ra bản chất, quy luật chung của sự vật, hiện tượng, tìm ra những kiến thức mới hoặc tìm ra những ứng dụng kỹ

thuật mới, những mô hình mới có ý nghĩa thực tiễn.

Trong các cơ sở đào tạo ở nước ta hiện nay, NCKH là một trong những yêu cầu bắt buộc của giảng viên. Trường Cao đẳng Du lịch Huế cũng luôn xác định NCKH là nhiệm vụ trọng tâm trong chiến lược phát triển của trường. Danh mục các hoạt động NCKH tại trường chủ yếu được kể đến bao gồm thực hiện các đề tài, dự án, chương trình, tham gia thiết kế, xây dựng chương trình đào tạo; xây dựng chương trình khung mở mã ngành mới; biên soạn giáo trình, ngân hàng câu hỏi, tài liệu giảng dạy và học tập; viết, dịch sách chuyên khảo, tài liệu tham khảo chuyên ngành; tham gia viết bài báo cáo, tham luận tại các hội nghị, hội thảo, bài viết đăng các tạp chí; tham gia thực hiện các sáng kiến, giải pháp quản lý,...

Đối với đội ngũ cán bộ, giảng viên, người lao động, NCKH được coi là con đường hiệu quả để nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ và phát triển năng lực sư phạm của mỗi giảng viên, cán bộ quản lý kiêm

nhiệm cũng như năng lực quản lý của các cán bộ quản lý.

Đối với HSSV, NCKH sẽ giúp các bạn phát triển nhanh hơn và trưởng thành hơn về nhiều khía cạnh. Từ các hoạt động NCKH, HSSV sẽ học được tính chủ động trong học tập qua đó hình thành nên những phương pháp học tập, cách thức phát hiện vấn đề và cách giải quyết vấn đề, cách trình bày vấn đề sao cho logic và hợp lý nhất. Bên cạnh đó, khi tham gia NCKH, HSSV còn có cơ hội được rèn luyện và trau dồi các kỹ năng mềm như: giao tiếp, cách làm việc nhóm, kỹ năng thuyết trình.... Ngoài ra, khi hoàn thành đề tài NCKH, HSSV sẽ thấy rất vui và tự hào về bản thân về thành quả nghiên cứu của mình cho dù kết quả có ra sao. Bên cạnh đó, với những đặc điểm cần có trong hoạt động NCKH, nó sẽ là tiền đề tạo điều kiện cho HSSV làm tốt các báo cáo thực tế, thực tập tại các doanh nghiệp.

2. THỰC TRẠNG VỀ CÔNG TÁC NCKH TRONG HỌC SINH, SINH VIÊN TRƯỜNG

Đối với HSSV thực hiện một nghiên cứu là một công việc khá phức tạp thậm chí là khó khăn đòi hỏi người nghiên cứu phải có lòng đam mê khoa học, cũng như niềm đam mê công việc.

Trong thời gian qua, hoạt động NCKH chủ yếu được thực hiện bởi cán bộ, giảng viên còn ở trong HSSV hoạt động này còn rất hạn chế do đó thúc đẩy hoạt động NCKH trong HSSV đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao chất lượng đào tạo. Việc HSSV tham gia các hoạt động NCKH tại trường có những thuận lợi và khó khăn.

Thuận lợi

Sống trong thời kỳ bùng nổ về khoa học công nghệ 4.0, giới trẻ nói chung, HSSV nói riêng ngày nay tự tin hơn, chủ động hơn trong tìm kiếm ý tưởng, thể hiện ý tưởng của bản thân trước đám đông. Đây là một trong những điều kiện cần thiết đối với NCKH, giúp các em khai phá sức sáng tạo

đang tiềm ẩn để theo đuổi ý tưởng và đam mê đến cùng.

Nhà trường có đội ngũ cán bộ, giảng viên dày dặn kinh nghiệm, tâm huyết.

Một trong những nhiệm vụ NCKH đã và đang được duy trì đều hàng năm tại trường là ban hành tập san Thông tin khoa học của trường được thực hiện định kỳ 02 lần/1 năm học. Đặc điểm này sẽ rất phù hợp với HSSV tại trường để có thể tham gia NCKH.

Khó khăn:

Khác với những SV tại các trường đại học khi tham gia NCKH, HSSV tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp sẽ gặp phải nhiều khó khăn hơn khi tham gia vào hoạt động này bởi vì đối với các bạn HSSV tại các trường cao đẳng thời gian học tập của các bạn tối đa chỉ có 2,5 năm; do đó thông thường các bạn chỉ học bài và ôn bài khi chuẩn bị bước vào các kỳ thi, chỉ "xoay quanh" giảng đường với những bài học trên lớp.

Nghiên cứu khoa học đòi hỏi HSSV phải có kiến thức cần thiết về chuyên ngành, cũng như phương pháp nghiên cứu khoa học để có thể thực hiện được một đề tài/nhiệm vụ khoa học. Tuy nhiên, sinh viên còn thiếu kiến thức chuyên ngành và kỹ năng nghiên cứu khoa học cũng như kỹ năng tìm kiếm tài liệu của HSSV trường còn hạn chế.

Ngoài giờ học, HSSV thường tham gia làm thêm sau giờ học nên thời gian tìm tòi cơ hội được học tập, nâng cao kiến thức thực tiễn chưa nhiều.

Tuy nhiên, với những cơ hội cũng như những thách thức đó, để có thể tham gia và thực hiện tốt các hoạt động NCKH của mình, bản thân HSSV sẽ phải nỗ lực hết mình, cố gắng rất nhiều trong một khoảng thời gian dài để có được kết quả tốt nhất. Ngoài ra, HSSV cần phải dành nhiều thời gian để tìm hiểu, đọc tài liệu, đi thực tế, khảo sát, trong quá trình thực hiện nghiên cứu. Đa số HSSV chưa nhận thức được

đầy đủ, ý nghĩa và tầm quan trọng của NCKH trong việc nâng cao kỹ năng nghề nghiệp sau khi ra trường; kỹ năng làm việc nhóm còn yếu; năng lực ngoại ngữ chưa đáp ứng được việc nghiên cứu thêm tài liệu nước ngoài... Chính vì vậy, trong thời gian qua, số lượng các hoạt động liên quan đến NCKH trong HSSV tại trường còn nhiều hạn chế và cần có được sự quan tâm nhiều hơn từ phía nhà trường, các giảng viên với vai trò là người định hướng, hướng dẫn đề tài; đặc biệt là sự quan tâm của chính các bạn HSSV.

3. GIẢI PHÁP THÚC ĐẨY HOẠT ĐỘNG NGHIÊN CỨU KHOA HỌC TRONG HSSV TẠI TRƯỜNG CAO ĐẲNG DU LỊCH HUẾ

Trên cơ sở thực trạng về các nhiệm vụ NCKH thường niên tại trường cùng những điểm thuận lợi và khó khăn của HSSV khi tham gia hoạt động NCKH, Tôi xin đưa ra một số giải pháp nhằm thúc đẩy hoạt động NCKH trong HSSV tại Trường Cao đẳng Du lịch Huế như sau:

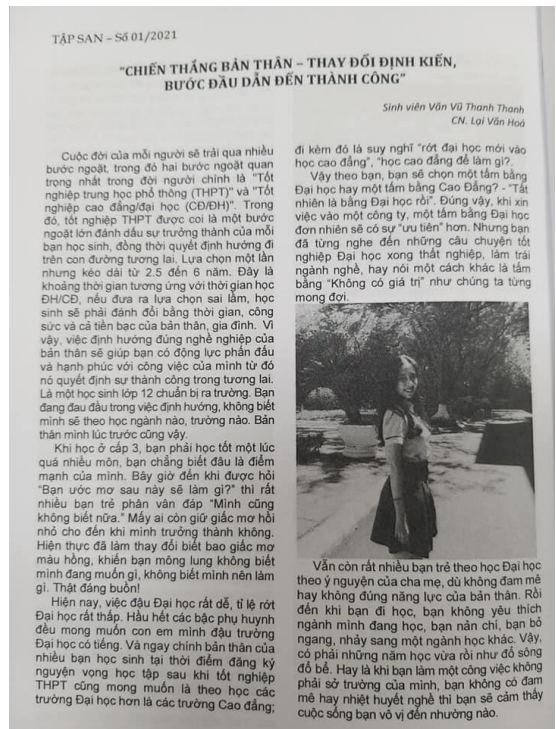
Một là, trường cần có cơ chế, chính sách để tạo điều kiện thuận lợi nhất cho sinh viên tham gia cùng viên chức, giảng viên, từng bước giúp các bạn HSSV tự tin, mạnh dạn đăng kí và thực hiện các ý tưởng nghiên cứu của mình;

Hình 1. Chùm ảnh cuộc thi ý tưởng khởi nghiệp HSSV giáo dục nghề nghiệp

Hai là, tạo phong trào NCKH trong HSSV bằng cách tổ chức nhiều hơn và thường xuyên hơn các sân chơi khoa học như: Các Hội thi sáng tạo khoa học, Sân chơi trí tuệ như rung chuông vàng và các CLB NCKH nhằm thu hút HSSV tham gia, chia sẻ, học hỏi kinh nghiệm, kiến thức; Tăng cường tổ chức các buổi tọa đàm trao đổi nhằm giới thiệu, trang bị cho HSSV những phương pháp học tập, nghiên cứu đúng đắn; bồi dưỡng nhiều hơn các kỹ năng NCKH, kỹ năng mềm trong các hoạt động ngoại khóa và chính khóa liên quan đến hoạt động NCKH. Đa số HSSV thường nghĩ hoạt động NCKH là cao siêu, ngoài tầm với và chỉ dành cho những HSSV xuất sắc. Có không ít các bạn HSSV chưa hiểu rõ NCKH là như thế nào, không biết bắt đầu từ đâu hay nghiên cứu những gì. Chính vì thế, cần có những sân chơi, những hoạt động thúc đẩy tuyên truyền, đưa các thông tin về NCKH đến gần với HSSV hơn nữa, làm cho mỗi HSSV đều tự ý thức được tầm quan trọng của hoạt động NCKH và NCKH không phải là một hoạt động xa vời mà rất thiết thực với bản thân HSSV;

Hình 2. Bài viết của sinh viên trường trên Tạp san Thông tin – Khoa học số 01/2021

Ba là, định hướng, xây dựng ý tưởng cho các hoạt động NCKH đến với HSSV. NCKH trong HSSV nên là những nghiên cứu nhỏ nhưng gần gũi và rất thực tế với cuộc sống và trải nghiệm của giới sinh viên. Giải pháp này xuất phát từ cả giảng viên và sinh viên:

Tác nhân đầu tiên là giảng viên – những người có nhiều kinh nghiệm và sẽ là những chuyên gia trực tiếp hướng dẫn cho HSSV trong thời gian thực hiện nhiệm vụ NCKH. Các thầy cô cần quan tâm định hướng ý tưởng cho HSSV trong những vấn đề cấp thiết liên quan đến ngành nghề của mình đang học và giải đáp các thắc mắc trong quá trình nhóm thực hiện hoạt động NCKH. Hướng dẫn từ cách xây dựng đề cương, phác thảo ý tưởng và phát triển chúng thành một sản phẩm hoàn chỉnh.

Đối với sinh viên: Khi đã tham gia NCKH cần tích cực tìm hiểu tài liệu, nêu các ý tưởng để phát triển công trình của mình thông qua sự hướng dẫn của giảng viên.

Để giải pháp này hiệu quả, các nhiệm vụ trong hoạt động NCKH nên hướng đến với những nội dung nghiên cứu tập trung vào những vấn đề lý luận hoặc thực tiễn thuộc các môn học trong chương trình đào tạo; ưu tiên khuyến khích nghiên cứu những vấn đề thuộc chuyên ngành mà HSSV đó đang theo học, nhất là nội dung nghiên cứu nhằm tìm kiếm những giải pháp nâng cao hiệu quả chất lượng tự học tập, quản lý rèn luyện của HSSV. Các đề tài NCKH phải thật gần gũi và thực tế, ví dụ như “Giải pháp học tiếng anh hiệu quả”; “Giải pháp tổ chức hoạt động nhóm có hiệu quả”; hoặc các đề tài, bài viết đề cập đến nét tinh hoa trong ẩm thực phương tây, ẩm thực chay, ẩm thực dân gian, ẩm thực Huế, cách thức pha chế một loại đồ uống nào đó”, từ đó HSSV sẽ chủ động tìm kiếm, áp dụng những ý tưởng đề xuất.

Bốn là, cần có những cơ chế thu hút sinh viên tham gia các hoạt động NCKH; Tổ chức các buổi lễ để công nhận thành tích, biểu dương HSSV tham gia hoạt động NCKH, qua đó động viên khuyến khích, vận động và lan tỏa phong trào tham gia các hoạt động NCKH trong toàn thể HSSV. Với những HSSV hoặc nhóm HSSV đã có những “công

trình” liên quan đến hoạt động NCKH, dù có kết quả cao hay không thì việc tuyên dương đúng lúc cũng sẽ là động lực để các bạn tự tin hơn khi tham gia NCKH. Giải pháp này không chỉ là nền tảng động lực mà nó sẽ góp phần giúp lan tỏa và thúc đẩy phong trào tham gia NCKH trong nhóm, trong mỗi lớp học hiệu quả hơn;

Hình 3. Mô hình Ngôi nhà xanh – một sáng kiến có sự tham gia của HSSV

Năm là, phối hợp Đoàn Thanh niên, các phòng ban chức năng để thành lập và duy trì hiệu quả các câu lạc bộ học thuật dành cho những HSSV đam mê nghiên cứu, mong muốn được thể hiện bản thân. Sự hiểu biết của HSSV về hoạt động NCKH trong trường chưa đủ cả về chất và lượng. Chính vì thế cần có một kênh thông tin thường xuyên và mạnh mẽ đưa những nội dung về vấn đề này đến với toàn bộ HSSV. Và kênh thông tin này sẽ hiệu quả hơn khi Đoàn thanh niên là cầu nối. Bên cạnh đó, việc lựa chọn được một đội nhóm phù hợp, cùng chí hướng và từ đó thảo luận, tìm ra được một đề tài phù hợp đảm bảo tính vừa sức sẽ giúp HSSV tích cực và mạnh dạn hơn trong việc lên kế hoạch học tập và tham gia NCKH;

Sáu là, phát huy hơn nữa vai trò của cán bộ, giảng viên trong việc hướng dẫn HSSV tham gia các hoạt động NCKH. Để có thể theo đuổi và thành công với một đề tài

NCKH, trước tiên, các cần tìm kiếm và lựa chọn cho mình "người đồng hành tin cậy". Khi đã tập hợp được các thành viên trong nhóm NCKH là những HSSV có cùng chí hướng, làm việc có trách nhiệm, nghiêm túc trong công việc thì sự phối hợp sẽ ăn ý và kết quả sẽ tối ưu nhất. Bên cạnh đó, việc tham gia của các cán bộ, giảng viên hướng dẫn tâm huyết, nhiệt tình, có kiến thức sâu trong lĩnh vực dự định nghiên cứu và có nhiều kinh nghiệm NCKH sẽ giúp ích rất nhiều cho nhóm, vì Thầy/Cô sẽ là người định hướng, chỉ đường và giải đáp các thắc mắc trong quá trình nhóm thực hiện đề tài NCKH. Với sự nỗ lực của bản thân, sự đam mê khoa học muốn khám phá những cái mới mẻ trong học tập, cộng với sự giúp đỡ nhiệt tình của thầy/cô hướng dẫn sẽ giúp các em đã đạt được những kết quả khả quan.

Trong thời gian qua, đã có không ít các bạn HSSV mạnh dạn tham gia hoạt động NCKH với sự nỗ lực của bản thân, sự đam mê khoa học muốn khám phá những cái mới mẻ trong học tập, cùng những sáng tạo đổi mới rút ra từ quá trình học tập cộng với

sự giúp đỡ nhiệt tình của giảng viên hướng dẫn mà các em đã đạt được những kết quả tốt với sự đánh giá cao của các thầy cô trong trường.

4. KẾT LUẬN

NCKH là một quá trình dài, ở đó mỗi HSSV phải được trang bị nền tảng tri thức vững vàng, biết tìm hiểu và đào sâu kiến thức chuyên môn, đọc tài liệu, đi thực tế, thực hiện công việc nghiên cứu một cách khoa học, đúng quy trình.... Để làm được như vậy, bản thân HSSV phải có lòng đam mê khoa học, đam mê công việc và sẽ phải nỗ lực hết mình, cố gắng rất nhiều trong một khoảng thời gian dài để có được kết quả tốt nhất. Về phía Nhà trường cần kịp thời định hướng, trang bị kiến thức về NCKH, tạo môi trường NCKH cho HSSV ngay từ những thời gian đầu nhập học cũng như đưa ra những chính sách khuyến khích, tặng thưởng kịp thời cho các bạn. Từ đó tạo thành một "cánh tay" nối dài tinh thần tham gia NCKH trong HSSV từ khóa này sang khóa khác.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nghiên Cứu Khoa Học Là Gì? 7 Bước Nghiên Cứu Khoa Học (bachkhoawiki.com)
2. Quy định Quản lý nhiệm vụ Khoa học và Công nghệ của trường Cao đẳng Du lịch Huế
3. Tập san Thông tin – Khoa học số 01/2021 của trường